

Predlog srednjeročnega plana razvoja OZD Alpina za obdobje 1976 – 1980 je v javni razpravi

Skupni delavski svet je dne 12. decembra 1975 sprejel sklep, da se da v javno razpravo predlog srednjeročnega plana razvoja OZD Alpina za obdobje 1976–80. Srednjeročni plan OZD je prav gotovo pomemben dokument, saj bomo s tem planom sprejeli cilje našega poslovanja in delovanja do leta 1980. Zato je prav, da se vsi člani kolektiva aktivno vključijo v razpravo o predlogu plana. V tem sestavku bomo skušali prikazati nekaj najpomembnejših ugotovitev plana.

V sistemu paralelnega in srečujočega planiranja je eden od osnovnih nosilcev planiranja prav OZD ali TOZD. OZD ali TOZD mora v srednjeročnem planu predvideti tako gospodarski položaj in razvoj v prihodnjem

5-letnem obdobju, kot tudi socialni razvoj. Posebno mesto v planu mora imeti razvijanje samoupravljanja in izpopolnjevanje organizacije OZD v skladu z določili ustave.

Kot uporabniki družbenih sredstev smo dolžni dobro gospodariti s temi sredstvi. Dobro pa bomo gospodarili le, če bomo stalno analizirali preteklo poslovanje in predvidevali prihodnje poslovanje. Zato moramo dati planiranju v OZD primerno težo in vlogo. Nikakor ni prav, da bi bilo planiranje kampanjska akcija, ampak mora biti kontinuiran proces. To je treba zagotoviti tudi v naši OZD.

Da bi lahko realno planirali razvoj OZD v prihodnjih petih letih, moramo najprej

(Nadaljevanje na str. 2)

Usem želimo
v novem letu

1976

veliko
delovnih uspehov
in osebne sreče!

Končuje se poslovno leto. Prekipevajoče pričakovanje novega leta nam greni kanček pelina; nismo bili najbolj uspešni. Ni težko pričakovanega »dobička«, ki bi prenekateremu olajšal novoletno praznovanje, ni obljubljenih proizvodnih hale, ne v Zireh, ne na Colu.

Smo na pragu srednjeročnega načrta razvoja. Ne bi radi, da le na papirju... Ne samo, da z urejeno pričesko pričakamo tiste, ki bi za to povprašali.

Vsaka šola nekaj stane, govorimo. Pa bi se zato za takole ceno res lahko nekaj naučili. Mislim celo, da smo se. Vsi, in temeljito. Zdaj smo na razpotju, kako bomo to »znanje uporabili v praksi«.

Saj veste, v naših razvojnih načrtih piše: naši cilji so ekonomski in socialni. Torej, pravimo: gospodarili bomo tako, da se nam bo splačalo delati, napravili toliko, da bomo lahko najmanj za enako ceno kot drugi prodajali, in nekaj zaslužili. Vsaj toliko, da bo za halo, pa za kak nov stroj. Za lepo hišico na kredit; čeprav zgrajeno v znoju in žuljih, pa lep vrtiček, da ne bo lakote v otroških očeh. Ali pa ravno tisto, kar manjka za stoenko. Tudi za dva deci ni odveč.

Mejnik zares

Tako načrtujemo mi, velika družčina Alpine... Svet pa čaka, da bo lahko kupil naše čevlje, škornje brez zvijajočih se peta...

Iščemo nove voditelje. Izbirčni smo, in prav je tako. V pričakovanju, bo dober gospodar? Morda pa lahko mi, vsi skupaj pomagamo gospodariti. Ne samo ob kosetu ali šanku. Tu, kjer delamo, o tem, kar ustvarjamo. Za strah ni več časa, prostora pa komaj še kaj. Pa se vprašajmo, smo za to zmogni. Seveda, le tu in tam bo treba kaj prebrati, pa povedati tisto, kar človeku leži na srcu. Ne pa, da žalost za naše neuspehe utapljam v solzavih zgodbah o dobrih, starih časih, ali morju brezplodnih, včasih od zavisti bledih razprav.

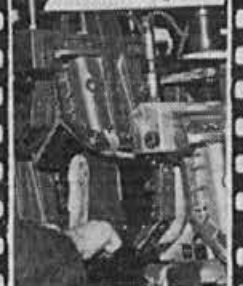
Potem pa še tole: naj velja že enkrat! Če se nekaj dogovorimo, naj drž! Figa mož pravimo takim. In trdim, vsi skupaj smo bili prav to. Ali bo leto 1976 drugačno. Mislim, da skorajda nimamo izbire. Tudi za tiste je ni, ki se ne bi držali dogovorjenega.

Zatorej, dajmo, stopimo v novo leto trdno odločeni; načrte bomo uresničili za vsako ceno, v slogi, z manj škarta, z manj zgrešenimi odločitvami. Obrnimo dvakrat vsak dinar, toda vložimo ga dvakrat, kjer bodo obresti. Zmenimo se tudi, koliko je kdo res zaslužil, četudi to ne bo milijon, temveč graja.

Tako bo, sodim, manj nadur, manj hudih besed — več poslovnega uspeha — in več sreče. To pa je moja največja želja! Vsem! In za vse, ki imajo dober namen.

Nejko Podobnik

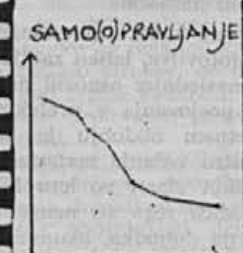
Investicije

odgovornost
vodilnih

kako prodajamo

nov pretvornik

Predlog srednjeročnega plana . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

temeljito analizirati dosedajni razvoj OZD. Preteklo petletno obdobje je prineslo Alpini precejšnje spremembe. V začetku preteklega petletnega obdobja smo dosegli proizvodnjo milijon parov obutve letno. Hkrati pa smo ugotovljali, da je akumulativnost te proizvodnje nizka, da materialni stroški rastejo, da je delovna sila draga in da bo v perspektivi treba razmisljati o preusmeritvi proizvodnje. Na temelju teh ugotovitev smo začeli razvijati oddelek plastike.

Ce analiziramo razvoj Alpina v preteklih petih letih z vidika uspešnosti poslovanja, lahko ugotovimo naslednje: realizacija oz. celotni dohodek je od leta 1970 do 1975 naraščal po stopnji 26,2% letno (po tekočih cenah). Materialni stroški so naraščali 25,9% letno (po tekočih cenah), vendar to ne velja za obdobje 1972-74. V teh treh letih so materialni stroški naraščali hitreje od celotnega dohodka. Dohodek je naraščal po stopnji 28% letno (po tekočih cenah), vendar to spet ne velja za obdobje 1972-74. V teh treh letih je zaradi prehitre rasti materialnih stroškov dohodek naraščal počasneje kot celotni dohodek. Osebnih dohodki so v obdobju 1970-75 naraščali po stopnji 26,9% letno. V obdobju 1972-74, ko je bila zaradi prehitre rasti materialnih stroškov poslovanja rast dohodka nižja, pa so osebni dohodki naraščali hitreje od dohodka, kar ekonomsko sicer ni pravilno, vendar je bilo najbrž nujno zato, da smo vzdrževali določen standard zaposlenih. Posledica prej navedenih gibanj je gibanje akumulacije v obdobju 1970 do 1975. V poprečju je akumulacija rasla po stopnji 28,9% letno (po tekočih cenah), vendar je bil ta porast dosežen v glavnem v letih 1970 in 1971, v letih 1972, 1973 in 1974 pa akumulacija zaradi prej navedenih razlogov ni naraščala.

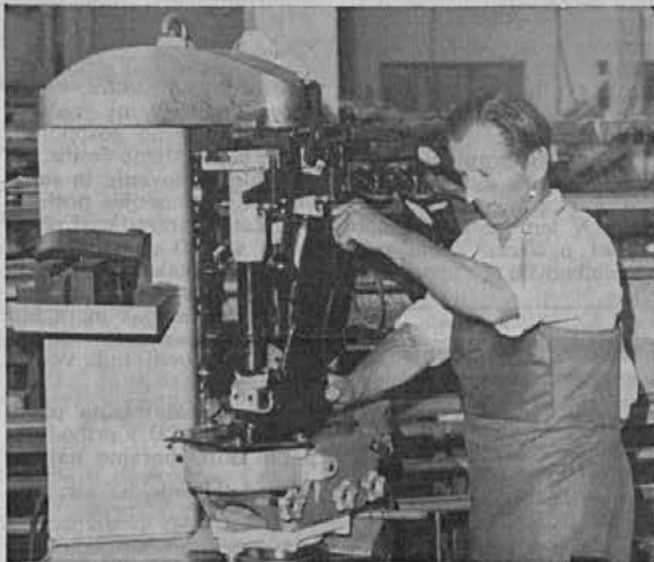
Ce na kratko povzamemo te ugotovitve, lahko zaključimo naslednje: osnovni problem poslovanja v preteklem petletnem obdobju je bilo prehitro večanje materialnih stroškov zlasti po letu 1972. Posledica tega so neugodna gibanja dohodka, akumulacije itd. Zato bo treba v prihodnjem petletnem obdobju vso skrb posvetiti prav omejevanju in zniževanju materialnih stroškov.

NAJPOMEMBNEJŠI ELEMENTI PLANA TOZD PROIZVODNJA

Predvidevamo, da bo v prihodnjem petletnem obdobju TOZD Proizvodnja povečala celotni dohodek za 54%, kar pomeni letno rast 9% (po stalnih cenah leta 1975). To povečanje bomo dosegli v

glavnem s proizvodnjo plastike, medtem ko se bo proizvodnja obutve od leta 1980 povečala po količini samo za 9%. V proizvodnji obutve predvidevamo večjo specializacijo na športno in žensko obutve, ostale vrste obutve (moško, otroško) pa bomo postopoma izločali iz našega programa.

Navedeno povečanje celotnega dohodka naj bi TOZD Proizvodnja dosegla s samo 42% povečanjem materialnih stroškov, kar pomeni letno rast za 7,2% (po stalnih cenah). To predstavlja za nas težko nalogo, kajti za doseglo tako nizke rasti materialnih stroškov bo treba bistveno izboljšati organizacijo dela, povečati učinkovitost na vseh delovnih mestih, zmanjšati škart in ostale napake v poslovanju na minimum in ne nazadnje tudi uvesti v naši OZD nekatere sodobne metode za zniževanje stroškov in boljše koordinacijo, kot je vrednostna analiza, mrežni plan, analiza poslovanja in druge.

Ob zgoraj navedeni rasti celotnega dohodka in materialnih stroškov bi dohodek TOZD Proizvodnja naraščal 11,8% letno, osebni dohodek pa 10% letno (po stalnih cenah). Akumulacija pa bi rasla po stopnji 28,9% letno.

Leta 1980 bomo predvidoma v TOZD Proizvodnja proizvedli za cca 26 starih milijard dinarjev (po stalnih cenah leta 1975) in za cca 22 milijard dinarjev izdelkov plastike.

Da bi lahko dosegli tako proizvodnjo, bo treba precej investirati. Za prihodnje petletno obdobje predvidevamo naslednje investicije:

- proizvodno skladiščna hala v Zireh,
- proizvodna hala na Colu,
- modernizacija opreme za proizvodnjo obutve,
- veliko povečanje kapacitet oddelka plastike.

Skupna vrednost teh investicij v obdobju 1976-80 bo znašala za cca 7,6 starih milijard dinarjev.

Da bi v TOZD Proizvodnja lahko dosegli planirano povečanje proizvodnje, bomo morali povečati tudi število zaposlenih. Do leta 1980 bomo predvidoma povečali število zaposlenih za 19%, kar pomeni letno rast 3,7%. Večji del tega povečanja odpade na zaposlovanje na Colu, ko bo zgrajena nova proizvodna hala, del povečanja števila zaposlenih pa odpade na razširitev oddelka plastike v Zireh.

NAJPOMEMBNEJŠI ELEMENTI PLANA ZA TOZD PRODAJA

V TOZD Prodaja bo v obdobju 1975-80 celotni dohodek rasel po stopnji 20% (po stalnih cenah). Pri tem moramo poudariti, da bo to povečanje doseženo:

- s povečanjem prodaje obutve v maloprodajni mreži od cca 1.200.000 parov na cca 1.800.000 parov,
- s povečanjem grosistične prodaje obutve,
- s prodajo izdelkov plastike.

Materialni stroški bodo predvidoma naraščali 19,8%

letno, dohodek 15,8% letno in osebni dohodek 10% letno (po stalnih cenah). Akumulacija pa bo naraščala 18% letno.

Da bi lahko dosegli tako rast, bomo morali tudi v TOZD Prodaja precej investirati. Predvideno je, da bomo do leta 1980 povečali število prodajalcev na 18. Skupna vrednost investicij TOZD Prodaja bo v obdobju 1976 do 1980 predvidoma okrog 8 starih milijard dinarjev. Vzporedno s povečanjem števila prodajalcev bo potrebno povečati tudi število zaposlenih. Število zaposlenih se bo v TOZD Prodaja do leta 1980 povečalo za 23%. Da bi lahko dosegli predvideno povečanje količinske prodaje v maloprodajni mreži, bomo morali za maloprodajno mrežo nabavljati vedno več obutve od tujih dobaviteljev. Ker se bo v Alpini proizvodnja obutve le malenkostno povečala, zato bo treba vedno več obutve za maloprodajno mrežo odkupovati od drugih.

Izvozno-uvozna bilanca OZD

V obdobju 1976-80 bomo izvoz povečali po količini za 8,4% in po vrednosti za 15,6% odstotka (po stalnih cenah). Poleg obutve bomo predvidoma izvažali tudi manjše količine izdelkov plastike, tako da bomo do leta 1980 povečali vrednost izvoza za 38% odstotkov po vrednosti (po stalnih cenah) in bomo dosegli izvoza cca 9.200.000 dolarjev.

V prihodnjem planskem obdobju bomo močno povečali tudi uvoz. Uvoz materialov za obutve se bo sicer zmanjšal, ker bomo pri nekaterih materialih prešli od tujih na domače dobavitelje, vendar pa na drugi strani moramo uvažati ves material za proizvodnjo plastike. Materiala za plastiko bomo morali uvažati vsako leto več, tako, da se bo uvoz osnovnih materialov povečal vrednostno do leta 1980 na cca moramo dodati še uvoz pomožnih materialov in predvsem opreme.

Iz navedenega vidimo, da bo naša devizna bilanca leta 1980 sicer še vedno pozitivna, vendar se bo uvoz povečal mnogo hitreje kakor izvoz. Večji uvoz je povezan predvsem s širitvijo oddelka plastike. Pri tem pa moramo poudariti, da naša usmeritev v plastiko povečuje uvoz z vidika naše OZD. Z vidika narodnega gospodarstva pa je plastika dejavnost, ki uvoz zmanjšuje (prej smo uvažali podplate, sedaj pa le material). V tem smislu bomo morali iskati ustrezno rešitev glede regulativnih zunanjetrgovinskih ukrepov.

Družbeni standard zaposlenih

V prihodnjem planskem obdobju bomo morali posvečati večjo pozornost družbenemu standardu zaposlenih. Gre za vprašanje reševanja problemov stanovanjske izgradnje, izobraževanja, telesne kulture in rekreacije, družbene prehrane in podobno. Nekaterim področjem družbenega standarda smo v preteklosti posvečali premo pozornosti in nismo reševali problemov dovolj načrtno. To bo treba v prihodnjem planskem obdobju izboljšati.

Iz prodajne službe

Najuspešnejši meseci prodaje obutve se bližajo koncu in kmalu bo zavladovala »suša«.

Delo v prodajalnah kot tudi v sami prodajni službi je prav ta čas najbolj intenzivno — prodajalne si prizadevajo prodati čimveč obutve iz jesensko-zimske kolekcije prihodnjega leta, pripravljen je plan prodaje za leto 1976, katerega je delavski svet že potrdil.

Organizacija TOZD

Za uspešno poslovanje je bistvenega pomena tudi dobra organizacija. Tudi na tem področju nas čakajo številne naloge. Omenim naj le nekatere.

Organizacijo bomo morali v še večji meri prilagoditi ustavnim določilom. Stanje glede organiziranja TOZD Plastika je že dokaj jasno. Predvidevamo, da naj bi TOZD Plastiko konstituirali 1. 1. 1977. Spremljati bo treba tudi razvoj drugih obratov in organizirati nadaljnje TOZD takrat, kadar bo posamezen obrat izpolnil pogoje za to.

Izpolnjevati bo treba tudi organizacijo strokovnih služb kjer so danes še številne pomanjkljivosti. Preva pomanjkljivost je ta, da nimamo niti službe niti referata za organizacijo. To vprašanje je nujno treba rešiti, saj je prav v tem vzrok številnih problemov, ki jih imamo z organiziranjem TOZD, koordinacijo med službami itd. Druga pomanjkljivost je, da nimamo niti službe niti referata za analizo in planiranje poslovanja. Zato v preteklosti analiza in planiranje ni odigrala tiste vloge, kot bi jo morala. S tem so nakazani le nekateri problemi, katere je treba v prihodnjem petletnem obdobju rešiti.

Zaključek

Ugotovljamo, da bomo morali v naslednjem petletnem obdobju uspešno rešiti predvsem naslednja dva problema:

- omejiti rast materialnih stroškov poslovanja,
- reševati problem slabšanja devizne bilance.

Samo, če bomo uspešno rešili ta vprašanja, bomo dosegli predvidevanja za leto 1980. Zato je treba postavljene cilje čimbolje konkretizirati v letnih planih, uvesti nekatere prej navedene nove metode dela, predvsem pa na vseh delovnih mestih doseči čimvečjo učinkovitost in izboljšati organizacijo. Le tako bomo po letu 1980 lahko z zadovoljstvom pogledali na preteklo poslovanje in ugotovili, da smo napravili korak naprej.

Tomaž Košir, dipl. oec.

dnikovo mizo — razgovor za urednikovo mizo

Za urednikovo mizo, na temo MISLI NA LETO 1975, smo povabili naslednje tovariše in tovariše: Milana Oblaka iz Alpske, Franca Jereba (vodja izmene na traku, Pavla Kristana iz oddelka 527), Marico Kavčič iz finiša 525, Jožeta Arnoja iz obrata Gorenja vas, Marijo Vidmar s Cola, Julko Jošt iz priprojevalnice.

Razgovor sta vodila Vladimir Pivk in Neško Podobnik, zapiske je pripravila Anuška Starman.

VPRASANJA

1. vprašanje:

Kaj menite, katere so bile največje napake v poslovanju Alpine v tem letu?

Kaj bi lahko smatrali za uspeh?

2. vprašanje:

Kaj predlagate, da bi izboljšali v prihodnjem letu?

— poslovanje, samoupravljanje, medsebojne odnose, organizacijo dela, produktivnost, kvaliteto.

1. vprašanje:

Milan Oblak:

Največje napake so bile že takoj v začetku. Ugotavljam, da je med proizvodnjo plastične in razvojem premalo povezave. Velika napaka je ta, ki se je sedaj ugotovila pri podplatih. Večkrat se zgodi, da opozarjamo na pomanjkljivosti delavci v neposredni proizvodnji, vendar se napake ne odpravijo. Potem pa pride do reklamacij.

Vprašujem se tudi, kako more priti do takega presega sredstev za reklamo. Treba se je vprašati kdo je odgovoren za to.

Kar zadeva poslovanje, mislim, da smo premalo informirani. Tudi odbor delavske kontrole premalo ve o tem. Ukrepa se le proti manjšim kršiteljem delovnih dolžnosti, tistih, ki pa res delajo velike napake, pa ne obravnavajo.

V letošnjem letu smo delali res veliko napak v poslovanju in na ta račun tudi ne bomo delili »dobička«, ki smo ga mi, delavci prav gotovo zaslužili. Za to pa so krivi predvsem vodilni, ne delavci. Delavska kontrola in družbenopolitične organizacije bi morale biti bolj aktivne in hitreje ukrepati.

Franc Jereb:

Glavne misli je povedal že predgovornik.

Veliko vodstvenih ljudi je premalo usposobljenih za njihovo delo. Posebno v komercialni bi morali imeti več sposobnih ljudi.

Sicer je pa tako: vsi bomo morali malo bolj gledati na uspeh. Če bo priprava dela, organizacija dela in poslovanje v redu, bomo lahko marsikaj dosegli.

Veliko napak je bilo pri podplatni izdelavi, pri nabavnih rokih, zlasti pri smučarski obutvi. Tako moramo zamude nadoknaditi z dragimi letalskimi prevozi, že to nam je vzelo precej denarja.

Majhne napake se počasi nakopijo in postanejo velike. V oddelku samem je bilo malo napak in priprava dela je bila v redu. Količinsko in kvaliteto se je precej naredilo in ni bilo izpadov, tudi škarta nismo imeli veliko.

Marica Kavčič:

Premalo je razumevanja med vodilnimi, premajhna je odgovornost za delo, ki ga jim zaupamo. Če bi vsak delal 8 ur na dan, tako kot dela delavec, bi bil sigurno boljši uspeh.

Za neuspeh pa bi lahko smatrala samo to, da nismo prišli pod prisilno upravo in da nimamo 80 % plač.

Pavel Kristan:

Največja napaka na našem traku je bila, ker nismo imeli materialov pravočasno in je na ta račun bilo veliko delavcev brez dela. Tudi kvaliteta pri plastični izdelavi ne odgovarja in s takimi izdelki kupec ne more biti zadovoljen. Gotovo pa je več napak v vrhu kot med samimi delavci.

Jože Arnolj:

Najslabše je, če so nesoglasja med vodilnimi, tako tudi vodstvo ne more biti vzgled in voditi podjetje tako kot je treba.

Koliko težav imamo samo pri nabavljanju materiala, po drugi strani pa ga toliko »mečemo proč«.

Mislim, da bi material lahko mnogo bolje izkoristili. Ostanke bi lahko porabili za otroške čevlje. Tu bi lahko prihranili mnogo denarja.

Kar zadeva poslovanje, mislim, da je veliko napak v zamujanju rokov, s tem pa se zaloga v skladiščih veča. Pri tem pa je treba doseči tudi večjo odgovornost kupcev.

Veliko je bilo govora o reklami. Za to bi morali zadolžiti človeka, ki bi za to odgovarjal.

Marija Vidmar:

Z matičnim podjetjem imamo premalo zveze.

Mislim, da so bile največje napake: kasnitev dobavnih rokov s strani dobaviteljev in do kupcev in premajhna pozornost pri izkoriščanju materialov.

Uspeh bi bil, če bi bil ostanek dohodka tak, da bi lahko gradili in tudi nekaj delili.

Julka Jošt:

Zamujali smo dobavne roke do kupcev, povečali so se tudi stroški dobave. Mislim tudi, da ni prave discipline med delavci in vodilnimi in sploh so za to krivi medsebojni odnosi. Tudi samoupravljanje še ni na dovolj veliki ravni.

Ko so čevlji že narejeni, pa pride do reklamacij zaradi slabih materialov. Koga bomo potem krivili?

Preveč je tudi režijskih ur. Tudi iz odpadnega materiala bi lahko še veliko naredili.

2. vprašanje:

Milan Oblak:

Izboljšati bo treba poslovanje. Zamenjati bo treba predvsem nekaj vodilnih.

O samoupravljanju smo premalo obveščeni. Med seboj se delavci že pogovorimo in tudi kaj pokritiziramo, ko pa povemo to naprej, nima več takega učinka.

Razgledani delavci naj bi dajali boljše informacije ostalim delavcem, DPO naj bi bile bolj aktivne pri spremljanju celotnega poslovanja.

Tudi delavska kontrola ne opravlja svojega dela tako kot je treba. Razumljivo pa je tudi, da navaden delavec ne more nadzorovati dela inženirja, ker ga ne pozna.

Produktivnost pa je, menim, bila kar na primerni ravni. Kar zadeva kvaliteto smo v plastiki naredili stimulacijo, kar je več kot 10 % škarta, mora delavec sam plačati. Tako bi bilo treba narediti po vseh oddelkih.

Tudi tehnologija še ni izpopolnjena. Pogoji za delo v plastiki so sploh zelo slabi, stroji niso pravilno razporejeni.

Franc Jereb:

Sedaj smo v težki situaciji, vodilni nas zapuščajo. Direktor je vseskozi preveč popuščal in zato je tudi zaškripalo. Mogoče se bo z novim direktorjem stanje izboljšalo. Važno pa je predvsem dobro vodstvo, poostri disciplino in odgovornost.

Samoupravljanje bi moralo bolje zaživeti. Delavci smo premalo seznanjeni, kaj se dogaja po raznih sejah. Mislim, da bi na zborih delovnih ljudi morali bolj podrobno obravnavati tekočo problematiko in se ne predolgo zadrževati pri nepomembnih vprašanjih.

Delavci bi morali biti bolj seznanjeni o poslovanju podjetja, o poslovnih odločitvah in sredstvih.

Zelo pomembni so medsebojni odnosi, kajti le če bomo skupaj sodelovali, se bomo lažje borili proti težavam.

Organizacija dela je še kar zadovoljiva. Dosti smo naredili. Glede kvalitete pa bi rekli: če dobiš slab material, sigurno ne moreš narediti dobrega izdelka. Če je material v redu, ni problemov pri proizvodnji.

Marica Kavčič:

Predlagam, da naj glava podjetja začne tudi misliti, ni dovolj da delajo samo roke.

Premalo smo obveščeni, kaj se razpravlja po raznih sestankih.

Medsebojni odnosi niso na najboljši ravni.

Organizacija dela je še kar zadovoljiva, razen v težki montaži. Tudi produktivnost je bila dobra.

Glede kvalitete pa bi bilo veliko boljše, če bi vodilni poslušali medfazno in končno kontrolo.

Pavel Kristan:

Poslovanje je na vsak način treba izboljšati, da bo na koncu leta rezultat bolj razveseljiv, kot je bil letos.

Obveščeno je slaba, tudi v informatorju bi lahko kaj več napisali.

Na našem traku smo bili letos zelo nezadovoljni z organizacijo dela. Ker ni bilo pravočasne dobave materialov, smo morali potem ves dopust delati, da smo dosegli roke.

Jože Arnolj:

Mislim, da je produktivnost v našem obratu kar v redu. Kvaliteta pa je odvisna predvsem od materiala. Predlagam, da bi dali nagrado tistemu delavcu, ki se prizadeva in dobro izkorišča material.

Za slabšo kvaliteto so velikokrat krive tudi previsoke norme. Če pa bi zalotili enega, ki je naredil preveč škarta, ga bi bilo treba kaznovati.

Marija Vidmar:

Poslovanje bi morali izboljšati na vseh ravneh, posebno pa so važne poslovne odločitve vrha.

Delavci bi morali biti bolj obveščeni, predvsem pa bolje povezani med obrati in matičnim podjetjem.

Medsebojni odnosi so kar v redu, čeprav še niso taki kot bi morali biti.

Julka Jošt:

Dosežen je bil velik uspeh pri izvozu na vzhodno in zahodno tržišče, čudno se nam zdi, kako da pri tem nismo ustvarili nobenega dobička.

V našem oddelku je dovolj dela. Tudi kvaliteta sedaj ni več tako slaba kot je bila.

Misel vseh udeležencev razgovora:

Bolj gospodarno ravnanje z ustvarjenimi sredstvi!

Kaj je vrednostna analiza

Minili so časi, ko so posamezne delovne organizacije prodajale svoje izdelke zlasti zaradi svojega imena. Čas je prinesel ostrejši okus potrošnikov, ki ne kupujejo več čevljev zato, ker jih izdeluje Alpina, temveč kvečjemu zaradi njihovih resničnih lastnosti, uporabnosti, funkcij.

Zaradi tega v svetu že več let uporabljajo vrednostno analizo, ki kot način dela dokazuje, da smotrno delo ne moremo izraziti le v uporabnosti, koristnosti in kvaliteti, temveč v čim manjši potrošnji proizvodnih dejavnikov — s čim nižjimi proizvodnimi stroški. To vodilo je še toliko pomembnejše za delovne organizacije, ki se kosajo na tržišču in predstavljajo lahko edino resnično prednost pred konkurenco ter izboljšajo uspeh. Za izdelavo modela in načrtovanje je potrebno tehnično znanje, za smotrno, gospodarno izdelavo pa je potrebno tudi ekonomsko znanje, oboje pa mora postati neločljiva celota, sicer so lahko učinki le polovični in

zaradi tega z družbenoekonomskega vidika celo neupravičeni.

Vrednostna analiza je zato zlasti namenjena pripravljalcem in oblikovalcem novih proizvodov in dela, da kar se da znižajo stroške, ne da bi pri tem trpela kvaliteta, uporabnost proizvodov in osebni dohodki.

Za ohranitev vzpodbudnega načina delitve dohodka in osebnih dohodkov ter konkurenčne sposobnosti delovne organizacije je zlasti važno, da v fazi priprave dela preprečimo splošno naravno težnjo k višanju rezerv v lastni ceni in vgradimo v sistem ustrezen usmerjevalec oziroma spodbujevalec, da bomo res dosegli čim nižjo lastno ceno. Vrednostna analiza kot način dela ima vse možnosti, da to doseže.

Kar pa je najvažnejše. Potrebna je izredna volja pri uvajanju tega načina dela, in podpora vseh. Sicer bomo spet ostali na pol poti, naši rezultati pa se ne bodo popravili. Za to pa res ni čas. N. P.

Investicije v TOZD proizvodnja za leto 1976

Na 7. redni seji DS TOZD Proizvodnja dne 12. decembra 1975 je bil sprejet tudi investicijski plan za leto 76.

Glavna postavka v investicijah predstavlja gradnja nove proizvodno-skladiščne hale v Zireh. Za to gradnjo je priprava dokumentacije v zadnji fazi, dano je bilo že tudi soglasje Gospodarske zbornice Slovenije in pričakujemo, da bi po ugotovitvah zaključnega računa glede na razpoložljiva sredstva lahko kmalu pričeli z gradnjo. Mišljimo, da ni potrebno več podarjati, kako potrebni so novi prostori za proizvodnjo plastike, ki sedaj dela v neustreznih prostorih in pod neustreznimi pogoji. Z druge strani pa je prav tako nujno rešiti vprašanje skladiščnih prostorov, osnovnih materialov, kakor tudi gotove obutve.

Investicije v opremo naj bodo v letu 1976 zato čim bolj skromne, da bi si zagotovili prepotrebna sredstva za gradnjo nove hale. Dodatno opremo za zamenjavo obstoječega bi kupili predvsem za oddelek 525, kjer je po-

trebno izboljšati cvikarijo lahke obutve, ter delno zamenjavo dotrajanih strojev na gozjer šivani izdelavi.

Za izdelovalnico zgornjih delov smo primorani kupiti nekaj novih strojev, ker nam dosedanje število strojev ne zadošča in nam posebno v sezoni, ko izdelujemo ženske škornje v večjih količinah, povzroča ozko grlo. Poleg tega smo v planu predvideli tudi nabavo določenega števila novih šivalnih strojev, ki bi služili predvsem za zamenjavo starih, dotrajanih šivalnih strojev. Z investicijami v opremo ne bi povečali kapacitet proizvodnje obutve, ampak samo zadržali namembnost strojnega parka, v nekaterih primerih pa delno izboljšali proizvodni proces.

Tudi investicije v pisarniško opremo so komaj omembe vredne, saj se moramo na celi črti odpovedovati investicij v opremo, razen v najnujnejših primerih, in vse sile vložiti za izgradnjo nove hale.

Anton Klemenčič

Zakaj škarti in reklamacije?

O splošni problematiki škarta in reklamacije ne bi razpravljali, ker je vsem poznano, da vsaka proizvodnja izdelava poleg kvalitetnih izdelkov tudi škart, ki je odvisen od različnih vzrokov.

Večjim reklamacijam škornjev v sedanjem času pa je vzrok več neopravičljivih pa tudi opravičljivih napak, katere so posledica stalnih sprememb materialov, mode, nezkušenosti pri osvajanju nove proizvodnje ter premajhna odločnost pri prvih nepravilnostih, tako pri polzkusni in redni proizvodnji.

Povsem jasno je, da imamo preveč zaupanja v tuje proizvode in preveč verjame mo njihovim testom. Npr. konstrukcija podplata Greta je proizvod nemške tovarne podplato, katerega smo razvili in dali v proizvodnjo nespremenjenega. Tako je storila tudi naša konkurenčna tovarna, posledice pa so bile iste kakor pri nas. Na žalost moramo tudi pri proizvodnji podplato to neizkušnost plačati.

Pri podlogi za škornje je bilo obratno, da smo od inozemskega proizvajalca prešli na domačega. Več kakor 10

let smo uporabljali lillón podlogo iz Italije, na katerega nismo imeli večjih pripomb. Raztržnost je bila zmeraj dobra in je sploh nismo preizkušali. V prejšnji sezoni smo uporabili manjšo količino in tudi domačega proizvajalca ni bilo pripomb. Za sezono jesen-zima 1975 so se predstavniki nabavne službe dogovorili o nabavi in cenil celotne količine za sezono jesen zima 1975. Dosežena je bila cena uvoženega materiala. Prejeli smo manjši vzorec, na katerega nismo imeli pripomb, glede kvalitete nismo dvomili, ker smo ga uporabili že v prejšnji sezoni. Pri izdelavi polzkusne proizvodnje smo uporabili tudi ta material, na katerega ni bilo pripomb. Ko je nabavna služba odprodala delno količino te podloge Planiki, pa tudi pri domači proizvodnji, se je začela kazati

slaba kvaliteta. Nabavna služba je ugotovila pri proizvajalcu, da se lillón izdeluje različnih težin, in sicer: 40 ter 60-gramske. Mi smo torej imeli 40-gramskega in zato dosegli nižjo ceno.

O teh problemih se je v zadnjem času precej razpravljalo, vendar pa se še nismo dogovorili, kako naprej, da do takih problemov ne bi več prišlo. Večina pripomb gre na račun razvojne oziroma tehnične službe, ni pa prav od nekaterih, ki so enako soodločali pri izbiri materiala oziroma nabavi, pa hočejo sedaj vso krivdo zvaliti na druge. Nastala problematika ni stvar samo priprave, kakor hočejo nekateri prikazati, ampak je delo večih služb in posameznikov, ki smo odgovorni za odpravo teh problemov pred in med proizvodnjo.

Marjan Bogataj

Samoupravna kronika

od 15. novembra do 15. decembra 1975

17. 11. Odbor za medsebojna razmerja

Pregledane vloge delavcev zaposlitev in o njih ustrezno sklepano. Pregledane in potrjene odpovedi delavcev. Obravnavana prijava na objavljeno delovno mesto prodajalca v prodajalni ALPINA Ziri, ter odločeno o razporeditvi. Obravnavana ocena dela za čas poskusne dobe in potrjena.

2. 12. Komisija za nagrajevanje

Obravnavani sklepi družbenopolitičnih organizacij podjetja v zvezi z nagrajevanjem in osnutek sindikalne liste in v zvezi s tem sprejet osnutek sprememb in dopolnitev Sporazuma o delitvi sredstev za OD. Obravnavano poročilo o nadurah in sprejeto stališče, da naj se vse službe in oddelki zavzemajo, da se bo število nadur zmanjšalo.

Pripravljen osnutek sprememb in dopolnitev Sporazuma o delitvi sredstev za OD s predlogom, da ga Skupni DS obravnava in da v javno razpravo.

12. 12. Skupni delavski svet

Pregledani in potrjeni sklepi prejšnjega zasedanja. Sprejet sklep, da se da v javno obravnavo predlog sprememb in dopolnitev Sporazuma o delitvi sredstev za OD in predlog Srednjeročnega plana razvoja OZD Alpina za obdobje 1975-1980. Odboren predlog komisije za nagrajevanje za razporeditev nekaterih delovnih operacij v proizvodnji in Seznam delovnih mest in delovnih operacij.

Ob praznovanju Dedka Mraza odobreno Osnovni šoli »padlih prvoborcev« Ziri iz sklada skupne porabe 1.000,00 dinarjev. Negativno rešena prošnja za dovolitev prodaje tekstilnih izdelkov v prostori podjetja.

12. 12. Delavski svet TOZD Proizvodnja

Sprejeti so bili naslednji sklepi:

O pregledu izvršenih investicij v letu 1975, o potrditvi plana investicij za leto 1976, o nakupu obveznic federacije, o potrditvi plačila nadur članom inventurnih komisij, o potrditvi odpisa razlik pri uvozu reprodukcijskega materiala, o delitvi stroškov reklamacij pri IUV TOZD Smartno.

Potrdi se odpis zneskov Fabrike kože Zemun, Šumske sekcije Plav, Sip Polimlje. Skliče se sestanek v oddelku, glede na pritožbo delavk lahke šivalnice. Dodeli se solidarnostna pomoč ob izgubi moža delavki, zaposleni v naši OZD.

Odobri se podpis garancijske pogodbe o zagotovitvi sredstev za gradnjo šolskih objektov. Plača se odškodninski zahtevki za regionalno zdravstveno skupnost Kranj.

12. 12. Delavski svet TOZD Prodaja

Sprejeti so bili naslednji SKLEPI: za zmanjšanje reklamacij, sklep glede plana prodaje, o planu investiranja, o nakupu obveznic in računih o rastlinah, o odpisu zneska prodajalca za solidarnost, o imenovanju članov inventurnih komisij, o plačilu stroškov civilne zaščite, o plačilu samoprispevkov KS delavcev v naših poslovalnicah, sklep o odpisu stroškov tožbe (Ivo Kurjački), o odpisu izgubljenih čevljev — 20 parov (TOZD Sentjur), sklep o odobritvi zneska za novoletno obdobje otrok (Trbovlje).

12. 11. 1975 KOMISIJA ZA UGOTAVLJANJE KRSITEV DELOVNIH OBVEZNOSTI

Komisija je obravnavala 12 prijav kršitev delovnih obveznosti in izrekla deset ukrepov. Ukrep prenehanja lastnosti delavca v združenem delu,

pogojno za dobo enega leta je bil izrečen naslednjim delavcem: Stefanu NOVAKU, ker zaupnega dela ni opravljal vestno in s tem iz malomarnosti povzročil organizaciji združenega dela premoženjsko škodo v višini 8.223,75 dinarjev. Borisu PRIMOŽIČU, ker je dne 3. 10. 1975 neupravičeno izostal z dela in ponovil kršitev delovne obveznosti, zaradi katere mu je že bil izrečen ukrep. Da je komisija izrekla tak ukrep, je veliko vplivalo tudi delavčevo lažno pričanje in njegov neprimeren odnos do kršitve in komisije, ki je to kršitev obravnavala.

Rudiju TAVCARJU, ker je med delovnim časom pogosto zapuščal delovno mesto, se nedostojno obnašal do drugih članov delovne skupnosti, odklonil delo nad polnim delovnim časom, čeprav bi po določilih samoupravnega sporazuma moral delati, ker je neupravičeno izostal z dela in ponovil kršitev delovne obveznosti, zaradi katere mu je že bil izrečen ukrep. Stefanu TUSKU, ker je dva dni neupravičeno izostal z dela in ker je v delovne prostore prinesel alkoholne pijače. Pavlu SUBICU, ker se je opil na delovnem mestu in kadil v prostoru, kjer je to strogo prepovedano in s tem povzročil neposredno nevarnost za ljudi in za povzročitev velike premoženjske škode.

Javni opomin je bil izrečen naslednjim delavcem:

Silvu TRCKU, ker je med delovnim časom zapustil delovno mesto in opravljal delo nevestno, tako da je prišlo do zastoja na traku v težki montaži. Miranu MAZZINIJU, ker je neupravičeno izostal z dela in se kljub temu, da je bil na obravnavo pozvan v skladu s Samoupravnim sporazumom o obveznostih delavcev v združenem delu, obravnave ni udeležil.

Mladoletnemu delavcu D. B., ker je na delovnem mestu nediscipliniran in neposlušen, med delovnim časom pogosto zapušča delovno mesto, hodi po drugih oddelkih, čeprav to ne zahteva narava njegovega dela, v prostoru za kadilce pa leži na klopi in kartonih.

V dveh primerih je komisija izrekla opomin zaradi neupravičenega izostanka in zaradi neprimernega odnosa do komisije za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti, v enem primeru je komisija sprejela sklep o ustavitvi postopka, ker je smatrala, da je pomen kršitev za interese delavcev organizacije razmeroma majhen in da je že sam naslednji dosednji postopek za delavca pomenil zadostno opozorilo, da takih kršitev v bodoče ne bo več ponavljal.

12. 12. 1975 KOMISIJA DELAVSKE KONTROLE

Komisija je obravnavala nekatera vprašanja, ki so jih delavci postavili na zborih delavcev 3. 12. 1975: problem škarta, gradnja hale, reklama, režija, združitve lahke in težke šivalnice, proizvodni program do leta 1980. Sprejela je sklep, da se ugotovijo komisija objavi v Informatorju.

Razširjeni kolegij je zlasti natančno razpravljaval o planu.

Odgovornost vodilnih za poslovni uspeh

Anica Govekar:

Doseganje čimboljše poslovnega uspeha konec leta, vsak mesec in vsak delovni dan je cilj in naloga vseh nas.

Zastavljene cilje pa lahko dosežemo le z natančnim izpolnjevanjem zaupanih delovnih nalog na vsakem, na videz še tako nepomembnem delovnem mestu, kajti v verigi nalog in delovnih faz je vsaka delovna naloga zelo pomembna.

Povezovanje delovnih nalog v manjše in večje delovne enote je naloga vodstvenih in vodilnih delavcev, naloga teh delavcev pa je tudi, da vse delovne naloge v podjetju povezujejo tako, da delovni proces nemoteno poteka, da je delo posameznih služb in oddelkov usklajeno, brez zastojev in nepotrebnih čakanj.

Zato je odgovornost vodstvenih in vodilnih delavcev brez dvoma večja od odgovornosti drugih delavcev. Vodilni delavci morajo pripraviti predloge dela organom upravljanja za sprejem posameznih poslovnih odločitev, zato je kvaliteta poslovne odločitve odvisna največ od njih, prav zato pa tudi menim, da je poslovni uspeh OZD oz. TOZD največ odvisen od vodilnih delavcev. Ti morajo zaupane naloge prenašati na sodelavce, se z njimi posvetovati in skupno iskati čimboljše rešitve, vodilni delavci pa hkrati morajo med seboj dobro sodelovati, tako uspeh ne sme izostati.

Tone Klemenčič:

Odgovornost vodilnih je lahko dokaj različna. V različnih družbenih ureditvah je vpliv vodilnih delavcev na poslovni uspeh lahko večji ali pa tudi manjši, kar je pogojeno s pravicami in dolžnostmi, ki jih dobi delavec. Drugi prav tako važen dejavnik je osebna zavest in čut odgovornosti vodilnega delavca pri opravljanju delovnih dolžnosti.

Upoštevati moramo predvsem sposobnost in prizadevanje posameznika, kajti končni uspeh je odvisen od mnogo zunanjih in notranjih vplivov.

Naše gospodarstvo še ni toliko uravnovešeno, da bi bili pri najboljših poslovnih odločitvah tudi končni rezultati lahko samo najboljši. Tržni položaj se včasih vse prehitro menja, predvsem z administrativnimi predpisi republiških in družbenih organov. V kolikor smo nepripravljeni, lahko naletimo na skoraj nepremostljive težave. To so vplivi zunanjih dejavnikov, ki se pridružujejo splošno znanim ekonomsko tržnim zakonom, katere pa čedalje težje spoštujemo spričo stalnega naraščanja stroškov. Tudi sami nismo brez napak. Kdor si predstavlja, da jih ne dela, ima največjo napako, pa naj bi bo to med vodilnimi delavci ali delavci, ki delajo po normi. Razlika je predvsem v tem, da je težina posledic napake povsem drugačna na vsakem delovnem mestu. Pri delu v proizvodnji je z eno nepravilno delovno potezo lahko 1 par čevljev škart, na vodilnem delovnem mestu pa ena nepravilna poteza že lah-

ko precej vpliva na poslovni uspeh, in to je toliko bolj boleče. Če je uspeh zadovoljiv, smo zato zaslužni vsi do zadnjega člana kolektiva, če je obratno pa se zasluženi ali nezasluženi neuspeh pripisuje samo nekaj osebam. V Alpini nas je veliko, vsak opravlja svoje delo, je za to nagrajen, večja je njegova nagrada, težjo nalogo opravlja in seveda večji je tudi njegov vpliv na poslovni uspeh. Vestno delo in prizadevnost pa je gotovo edina pot, pot, ki istemu cilju, to je čimboljšemu uspehu OZD.

Pri nas se včasih tudi delovni čas porabi za to, da se začne natolcevanje in blatenje posameznikov, z neresničnimi vestmi, pač kadar kdo pride na vrsto. Poudarjam, da bi se bolj morali zavedati delovnih dolžnosti in vsak svoje odgovornosti, nobeno prenašanje odgovornosti ni dopustno, vsakdo je dolžan drugemu pomagati, če je potrebno in je to v korist OZD. Vsakdo, tudi na vodilnem delovnem mestu je potreben moralne podpore, da lahko uspešno rešuje naloge. Oceno posameznika lahko oddamo le takrat, ko se pretehta slabo in dobro.

Javna pohvala

vsem, ki so omogočili tako lep program v počastitev Dneva republike.

Posebna pohvala gre sodelujočim na tej proslavi, ki so v tako kratkem času pripravili ta program, in sicer:

godbenikom orkestra na plhala tovarne Alpina Ziri, glasbeno pevski sekciji DPD Svoboda Ziri, pevskemu zboru združenih podjetij Ziri, osnovni šoli Ziri in Etiketi Ziri kot pokroviteljici te proslave.

Zahvaljujemo se tudi vsem ostalim, ki so sodelovali pri izvedbi proslave.

Krajevna konferenca SZDL Ziri

Kadrovske vesti

V obdobju, od srede novembra do srede decembra smo sprejeli 7 novih delavcev. V obratu Ziri sta nastopila delo Cvetka Jereb in Judita Sinkovec, s sluzenja kadrovskega roka se je vrnil Anton Kavčič. V prodajni mreži so nastopile delo Piroška Banko v Zrenjaninu, Martina Belšak v Celju in Bogdana Puhalo v Koprivnici. V obratu v Gorenji vasi je nastopila delo Alojzija Dolinar.

V tem obdobju pa je z delom prenehalo 9 delavcev. V obratu Ziri so prenehali z delom Jožica Pešič, Ernest Demšar, ing. Anton Beovič, Danica Mur in Zora Mlakar. V obratu Gorenja vas je prenehala z delom Miran Mazzini. Na odsluženje kadrovskega roka so šli Erik Pavkovič, obrat Gorenja vas, Peter Jereb in Bojan Starman, obrat Ziri, Marija Kopač (2555) je bila iz oddelka šivalnice razporejena v prodajalno ALPINA Ziri. V prodajni mreži v tem obdobju ni bilo primerov prenehanja dela. Obrat na Colu je obratoval z nespremenjenim številom zaposlenih.

F. A.

Iz nabiralnika

Predlagam, če nisem že prepozen, da se pri izdelavi novega koledarja za leto 1976 označijo tudi solidarnostne delovne sobote. Ali da se planirajo, vsaj na začetku meseca in določiti datum.

Preko Informatorja ali Dela-življenja pa naj kolektiv zve za katera področja se bo delalo na posamezne solidarnostne sobote, za kaj bo denar porabljen in kako je bil porabljen. O vsem tem smo do sedaj premalo vedeli. Prepričan sem tudi, da bo ob dobri obveščeni dosti manj negotovanja.

Franc JESENKO

»DELO ŽIVLJENJE« je glasilo ALPINE tovarne obutve Ziri, Stara vas 23 — n. sol. o., ki ima v svoji sestavi TOZD Proizvodnja obutve, TOZD Prodaja obutve in Delovno skupnost skupnih služb.

Ureja ga uredniški odbor:

Vladimir Pivk
Alfonz Zajec
Ivan Capuder
Janez Smeh
Martina Gregorač

Majda Jesenko — glavni urednik

Nejko Podobnik — odgovorni urednik

Izhaja mesečno. Naklada 1600 izvodov.

Fotografije: Franc Jesenko

Tisk: Gorenjski tisk, Kranj

Misel o našem delu in uspehu

Terret laba, aspice primum (če te je strah dela, pomisli na plačilo) ta latinski rek bi moral biti tudi nam kriterij, ko ocenjujemo uspeh naše OZD. Zadnje čase veliko razpravljamo, kje so vzroki in pomanjkljivosti, da naš uspeh ni tak kot smo si ga zažrtali in kot ga želimo.

Analiza stanja v režiji bi gotovo pokazala, kje so odpori, kje slabi akcija za bolj uspešno delo, da so mnogi prepričani, da delajo že s tem, da zasedajo delovna mesta in opravijo samo tisto, kar je najnujnejše. Vse ostalo pa je skrb in naloga drugih. Vedeti moramo vsi, da se problemi ne porajajo samo v proizvodnji in da ni za vse napake kriva samo proizvodnja ali skupina delavcev v pripravi dela ali oddelku. Začetek in konec je prav gotovo prodaja in nabava, kupci in dobavitelji čevljev in materialov. Pravočasna naročila, količine, artikli, ki bodo odgovarjali ceni in potrošniku in da bo mogoče te v proizvodnji izdelati glede na osvojeno tehnologijo in organizacijo dela, pravočasna preskrba z materiali po kvaliteti in primerni ceni, iskanje novih materialov itd. Tudi v tem so dejavniki, ki hromijo ali vplivajo na uspeh našega združenega dela.

Kako aktivirati vse nas za bolj zavzeto delo? Premalo se zavedamo, da se v svetu že čuti kriza. Tu ali tam pomanjkanje dela, cene surovinam rastejo hitreje kot proizvodnja. To lahko doleti tudi nas. Danes že imamo delo, imamo nujno potrebni material in denar za razširjeno reprodukcijo, toda če ne bo bolj zavzete aktivnega dela slehernega delavca v naši OZD, lahko tudi nas potegne v vrtnice ekonomske katastrofe. Ugotovimo lahko le, da se naša zavzetost pri delu, storilnost, varčevanje, odgovornost in disciplina premika in dviga prepočasi.

Znamo si prigovarjati, sklepati, kritizirati in obsojati. Premalo pa se trudimo, da bi pomagali in sodelovali posamezno in med družbami. Res, če tega ne bo, tudi v bodoče ne moremo pričakovati rezultatov. Skušajmo v novem poslovnem letu odpravljati napake in slabosti. Posameznikom in službam, ki svojega dela ne zmorejo, skušajmo pomagati fizično in strokovno. Vedeti moramo, da je bolje pametno živeti kot zdraviti bolezen.

V. P.

Namenili smo se, da tokrat obiščemo eno redkih Zirovk, ki so se v povojnih letih spustile v beli svet, se lotile zelo sodobnega poklica in se uveljavile.

vile. Večinoma so bili to le fantje.

Renata Jan, diplomirana inženirka kemije, rojena leta 1934, je doživela sladkosti in grenkobe partizanske šole, skupucani nomaški pouk po vojni, leta 1950 pa se je vpisala v gimnazijo, nato pa na fakulteto za kemijo. Tista leta je bila kemija pri nas še v povojih, zato je toliko bolj nenavadno, da se je odločila za ta tehnični poklic. Toda vedno si je želela biti kemik - kot tehnični poklic, ne kemik - učitelj.

V zadnjih letih Solanja je prejela tudi štipendijo Save v Kranju, zato po zaključku študija ni poseben oklevala. V Savi je zaposlena že 15 let.

»Delam v marketingu, v oddelku za profiliranje in plasiranje proizvodov. Zanimivo je, čeprav je dovolj zahtevno delo, kajti poznati je treba marsikaj, kar se dogaja v svetu in na tržišču.«

Takle tehnični poklic, oblikovan na ta način, kar dosti obremenjuje mater z dvema otrokoma, vendar zmora delo v republiknem odboru sindikata delavcev za kemijo in gumo, pa v zveznem medgrupacijskem odboru.

Kot zanimivost še to, da sodeluje tudi pri organizaciji informiranja v Savi, kar je menda stalna praksa v tej delovni organizaciji, da se ljudje tudi na tem področju menjajo in da jih je vključenih čim več.

»Veš, v Ziri pa se z družino pripeljemo vsake štirinajst dni,« pove, ko sprašujem, kaj misli o Zireh in naših problemih. Kar razumljivo je, da se ustaviva pri naši plastiki. »Svet je postal natrpan s plastičnimi izdelki, zares je treba premisliti, kaj ukreniti, da bodo vaši iz-

delki tudi perspektivno šli. Nimam toliko fantazije, da bi odkrila vse morebitne možnosti...«

Tudi za nas vse — res, premislimo!

Pomenkujemo se, pripravljena vprašanja preidejo v klepet, ki odkriva globoko zanimanje naše rojakinje za svet okoli sebe. Ni se zaprla, ne v svoj poklic, ne povsem v družino.

Premišljam; načrtujemo razvoj plastike, prav gotovo bi nam naša Renata lahko marsikaj svetovala. Pozna tehnologijo, ima izkušnje v veliki delovni organizaciji z izredno delovno tradicijo, pozna utrip tržišča...

Dve uri skopnita kot bi mignil. Morda še prej zaradi Renatine gostoljubnosti. Pa toliko bi se še lahko pogovorili...

Tekst: Nejko Podobnik

Foto: Franc Jesenko

JOZE PODOBNIK

Prerokba

Minilo bo leto. Naj mine! Bledijo že v dušah spomini na včerajšnji čas, življenju mudi se. Kraguljčki medljo, ko vabija nove prigode med nas.

Vsi bi že radi spočetka začeli, sveži in rešeni prejšnjih zablod; kadilci tobaka ne bodo več vzeli pa naj jih v brezdimju zasači sam grob.

Tisti, ki vincu so zvesto služili, srcam prisegajo treznost duha, seveda se bodo ga prej še napili, samo, da zadeva se častno konča.

Možje bodo ženam skesano priznali, kako da ljubili so tudi drugod; in žene? V ganotju trenutka, s solzami odpuščale bodo jim skoke čez plot.

Eh, kaj bil! Pač vsi bomo nekaj sklenili, kar dalo bi Novemu letu pečat; sklenili... Dokler se ne bomo zbudili in spet se zazrli — v sosedovi prag.

vsako stran eno in pokličemo zdravnika.

Ce ima nezavestni krče, se zvija, stiska pesti in ima pene na ustih, gre običajno za božjast (epilepsija). Takega zavarujemo, da se ne poškoduje, ga držimo, da ne udari z glavo ali udi ob oster rob, predvsem pa mu z lesenim predmetom razmaknemo zobe, da ne pregrizne jezika. Kličemo zdravnika.

Nezavestnega ne vozimo v osebni avtomobilu v zdravstveni dom!

POŠKODBA Z ELEKTRIČNIM TOKOM, UTOPIŤEV, ZADUSTEV

Skupno naštetim poškodbom je, da poškodovanec običajno ne kaže življenjskih znakov in je navidezno mrtev: ne diha, često mu ne utripa srce. Pomoč mora biti **takojšnja** in je zato uspeh reševanja odvisen od prvih očividcev nesreče, če se le-ti lotijo reševanja.

Kako pomagamo?

1. Prekinemo vzrok poškodbe: odstranimo električno žico, izkjučimo tok, izvlečemo utopljenca iz vode, odstranimo oviro iz žrela, če se duši.

2. Prekontroliramo, da je nos čist in da v ustih in žrelu ni tujkov, sluzi, izbruhne mase, krvi. Če dihalne ovire najdemo, jih takoj odstranimo.

3. Ponesrečenca položimo na tla na hrbet, mu glavo močno

nagnemo navzdol in mu v nos — ob njegovih zaprtih ustih, nekajkrat naglo vdihnemo naš izdihani zrak v njegova pljuča. Nato enakomerno izdihavamo zrak v njegov nos okrog 12-krat na minuto.

4. Pomočnik takoj pokliče zdravstveni dom, za strokovno pomoč.

Pozor: Ne izvajajte umetnega dihanja, če je ponesrečen še v stiku z električnim tokom ali če nima prostih dihal. Ne izlivajte vodo iz utopljenca, ker je to zabijanje dragocenega časa za oživljanje. Oživljamo, dokler ne pride pomoč, tudi dve uri, posebno pri utopljenca — oziroma, dokler ne opazimo, da ne leži na vlačnem, v snegu ali tam, kjer bi se lahko še poškodoval. **Položimo ga na bok**, kot vsakega nezavestnega in ga čuvamo do prihoda reševalcev. Sedaj ponesrečenca tudi oskrbimo morebitne zunanje poškodbe.

Oprema za prvo pomoč: — Robec ali gaza za čiščenje nosu, ust — Vztrajnost in želja po uspešni rešitvi ponesrečenca.

Pripomba: Uspešnega oživljanja se lahnaučimo le s praktično vajo na posebni lutki, ki je dober posnetek naših dihal. Take vaje so vključene v vse tečajne prve pomoči pri Rdečem križu.

Dr. Tone Košir

Nezavest

Ce človek ni v stiku z okoljem (ne sliši, ne vidi, ne čuti, zato se ne odzove našim dražljajem), je v nezavesti. Nezavest je podobna zelo globokemu spancu, vendar spečega lahko prebudimo, nezavestnega pa ne, dokler se mu zavest ne povrne.

Vzrok za izgubo zavesti je poškodba glave, prsnega koša, trebuha, ali pa bolezen — npr. božjast, srčni napad, možganska kap, nezavest pri sladkorni bolezni (diabetis) itd.

Prva pomoč: Vsak nezavestni se lahko zaduši zaradi zdrsenja jezika

v žrelo in proti grlu oziroma z izbruhano maso, krvjo itd. Zato moramo položiti nezavestnega na bok z glavo proti tlu. Pri tem pa do prihoda reševalcev oz. zdravnika pazimo, da se nezavestni ne obrne na hrbet ali na obraz.

Pozor: Nezavestnemu ne smemo dati ne hrane ne pijače.

Ce najdemo pri nezavestnemu rdečo izkaznico diabetika, mu položimo v usta med lica in zobe kocki sladkorja — na

Srednjeročni plan krajevne skupnosti

Za nami je obdobje, ko je bilo potrebno pripraviti predloge planov za naslednjih 5 let. Tudi Krajevna skupnost Ziri je pripravila svoj plan, ki je bil poslan v obravnavo vsem podjetjem in DPO in ki so ga obravnavali zbori delovnih ljudi in občanov. Plan je bil v predloženi obliki, vendar s pripombo, da

bo treba v najkrajšem času pripraviti še dodatek k planu, po predlogih, ki so bili dani od strani tistih, ki so plan obravnavali. Poglejmo na kratko, kaj plan vse narokuje.

Sestavljen je iz petih delov: uvod, Analiza stanja v letu 1975, Plan razvoja KS Ziri do leta 1980, Viri sredstev

Kmalu bomo gledali tudi drugi TV program

za dejavnost KS in Zaključek.

V II. delu analizira stanje v letu 1975 in obravnava plan po glavnih predvsem naslednje:

1. Število in struktura prebivalstva,
2. stanje industrije v KS Ziri
3. Kmetijstvo
4. Trgovina, gostinstvo in turizem v Zireh
5. Stanje urbanistične in komunalne ureditve v Zireh
6. Stanje prosvete, kulture in telesne kulture
7. Socialno varstvo in otroško varstvo
8. Obrt
9. Ljudska obramba in družbena samozaščita

Po navedenih točkah je na kratko prikazano, kaj v Zireh trenutno imamo in v kakšnem stanju. Nekatere stvari, kot gostinstvo, trgovina in komunalna ureditev so v zelo slabem stanju, da ne rečemo v kritičnem stanju.

III. del, ki obravnava predvideni razvoj do leta 1980, vsebuje iste točke, kot drugi del. Če na kratko potegnemo iz tega nekaj najbistvenjših stvari, potem se predvideva, da:

- se bo število prebivalstva v tem obdobju povečalo za okrog 1.000,
- se bo število kmečkega prebivalstva gibalo okrog 10 % celotnega prebivalstva,
- bo industrija zaposlila 354 novih delavcev, od tega 14 z visoko šolo, 17 z višjo šolo in 94 s srednjo šolo,
- bo celotni dohodek podjetij (Alpina, Etiketa, Kladivar, Poliks, Mizarstvo) porasel na 597.321.000.— din,
- bo KGS Sora ustvarila do leta 1980 102.000.000.— din celotnega dohodka,
- bo na področju kmečkega turizma usposobljeno 13 kmetij, ki bodo imele na razpolago 89 ležišč,
- se na področju trgovine predvideva izgradnja trgovskega centra, ki bi ga gradila zainteresirana podjetja,
- na področju gostinstva ni pričakovati bistvenih premikov na boljše,
- bo zgrajena nova lekarna,
- bo narejena struga Sore in pritokov,

— bo asfaltirana cesta od Zirov do Podklanca in popravljena od Trebije do Zirov,

— da se bo dokončala izgradnja VVZ in telovadnice ter pričela gradnja 10 novih učilnic,

— se bo ustanovila glasbeno šola,

— se bo knjižnica preselila v nove prostore,

— se bo pristopilo k ureditvi doma Partizan, športnega igrišča pred šolo, zgradilo več skakalnic in dve pokrilo s plastično maso, dokončalo balinišče na Dobravi,

— se bo pričelo graditi stavbo za AMD Ziri,

— bo treba misliti o postavitvi TRIM steze za potrebe rekreacije starejših,

— bo treba na področju socialnega skrbstva in varstva otrok posvetiti veliko pozornosti,

— bo treba na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite posvetiti vso skrb usposabljanju enot narodne in civilne zaščite, nabavi opreme za te enote, obrambni vzgoji prebivalstva, še posebno šolske in izvenšolske mladine.

Na področju komunalnih del, ki je za nas najpomembnejši in bomo pri izvedbi predvidenih dela sami sodelovali, pa je v programu:

— ureditev vodovoda in napravitvi kompletno študijo o stanju pitne vode na našem področju,

— pričetek gradnje kanalizacije in sicer glavnih kanalov, A, B, C, S₁, S₂,

— izgradnja TV pretvornika za I. in II. program in kasneje še za koprski program,

— ureditev lokalnih cest in dokončanje asfaltiranja ceste Ziri — Podlesec in ureditev še enega parkirnega prostora v centru,

— ureditev pokopališča, izgradnja nove dovozne poti, parkirnega prostora in mrliške vežice,

— urediti ulično razsvetlavo po vseh ulicah in postaviti v centru Zirov okrog 1.000 m pločnika,

— popraviti mostove, predvsem na Lednici in v Sori ter obenem urediti poti,

— obnoviti električno omrežje v vaseh Brekovic, Jarčja dolina in Breznica,

— posveti se več pozornosti vzdrževanju zelenic, izgradnji otroških igrišč in — onesnaženju okolja.

Da bi vse, kar smo na področju komunalnih del naštel lahko izvedli, se planira, da bi rabili okrog 25.305.024 din sredstev. Predvideni dotok sredstev naj bi bil: 50 % gospodarstvo, 30 % dotacija občine in SIS, 20 % lastne udeležbe.

Letno se predvideva povečanje dotoka sredstev za 15 odstotkov več kot pretečeno leto. Poleg tega pa predvidevamo, da bo KS za svoje potrebe (plače delavcem, dotacije DPO, administracija itd.) rabila okrog 5.360.676.— din sredstev.

Takole na kratko naj bi plan izgledal. Seveda bodo v ta plan prišli še popravki, ki smo jih navedli že v začetku.

Naša želja, da bi zastavljeni plan realizirali v celoti, kar pa vsekakor v veliki meri zavisi od stopnje rasti dohodka podjetij v Zireh, od pripravljenosti nas samih, da pri izvedbi zastavljenih del v čim večji meri po svojih močeh pomagamo in od sredstev, ki jih bomo dobili od strani SIS.

Miha GOVEKAR

Iz samoupravnih interesnih skupnosti

Oglasil se je delegat Raziskovalne skupnosti Slovenije za Gorenjsko Janez Pipan z Jesenic. Poslal nam je nekaj podatkov, ki so zanimivi za objavo.

Raziskovalna skupnost Slovenije

V stabilizacijska prizadevanja sodijo tudi programi in uspehi Raziskovalne skupnosti Slovenije. Z realizacijo ustavnih določil dobiva tudi planiranje raziskovalne dejavnosti v SR Sloveniji nova izhodišča in pomeni uveljavljanje rezultate med realnimi potrebami slovenske družbe po znanju in rezultatih raziskovalne dejavnosti so izvedeni iz splošnih družbenih ciljev tako, da lasten razvoj raziskovalne dejavnosti dobiva svojo osmisleitev kot prispevek k realizaciji družbenih ciljev oz. razvoja družbe v celoti. Plan razvoja SR Slovenije predvideva, da se mora v Sloveniji v prihodnjem obdobju razvijati predvsem tista gospodarska dejavnost, ki temelji na znanju in sodobni tehnologiji saj delovna sila že postaja omejitveni dejavnik našega razvoja. To pa hkrati pomeni usmeriti raziskovalno dejavnost tudi na probleme energetike, surovinskih virov ter hitrejšega nadomeščanja zastarelih proizvodov in proizvodnih postopkov s sodobnejšimi. Izhajajoč iz Resolucij X. kongresa ZKJ in VII. kongresa ZKS v razvoju znanosti predstavlja plan raziskovalne dejavnosti hkrati konkretizacijo splošnih razvojnih prizadevanj na predpostavki, da prav intenziviranje raziskovalne dejavnosti ter njene učinkovite vključitve v proizvodne in samoupravne procese združene dela z uveljavljanjem raziskovalnih dosežkov predstavlja eno najpomembnejših političnih zadolžitve naprednih sil naše družbe v naslednjem petletnem obdobju.

Raziskave s področja tekstila in usnjarstva so v skladu s srednjeročnim programom razvoja obeh panog, ki se bosta razvijali v okviru povprečne stopnje rasti našega gospodarstva.

Pri programiranju raziskav smo upoštevali dejstvo, da obe panogi preraščata delovno intenzivni značaj in da v vse večji meri postajata ke-

pitalno intenzivni industriji, da sta uvoznici repromateriala, tehnike in tehnologije.

Po svojem značaju sta obe panogi izredno dinamični in podvrženi vplivu domačega in mednarodnega tržišča. Njuna rentabilnost pa je v veliki meri odvisna od produktivnosti faktorjev. Obe industriji se nenehno ukvarjata z obširno tehnično in tehnološko ter ekonomsko problematiko, ki ju je mogoče reševati le s stalnim nestrnim raziskovalnim delom.

Raziskovalni projekti in naloge zajemajo problematiko osnovnih surovin, sekundarnih, pomožnih, odpadnih materialov, onesnaženja okolja ter prenos znanja tehnično tehnološke narave, inovacije in razvijanje ter izobraževanje kadra. Grupaciji obeh industrij se izredno hitro razvijata, saj se amortizacijska doba procesne tehnike nenehno krajša tako, da je poleg prej omenjenih nalog tudi potrebno raziskati spremembe produktivnostne narave. Ekonomski cilji raziskav so usmerjeni v osamosvojitve glede uvoza surovin in tehnologije. Obe industrijski veji sta močno podvrženi zakonitostim hitrih sprememb, pa je zaradi tega pri programiranju raziskav potrebno upoštevati vpliv sodobnega dizajna kvalitete in vseh drugih produktivnostnih in ekonomskih parametrov, ki bodo omogočali konkurenčnost obeh industrij.

Poročili so se:

Romana Kavčič, Milojka Kavčič in Ema Gabrovšek.

Iskreno čestitamo!

Dolgoletnima delavkama Zori MĻAKAR in Danici MUR želimo ob odhodu v pokoj dobrega zdravja in čimboljšega počutja.

Radioamaterji so med najbolj prizadevnimi društvi. Tudi svoje znanje že preizkušajo...

Bralcem

Stopamo v leto 1976, torej zopet v novo časovno obdobje našega glasila. Tudi v tem letu se obračamo na vas bralce s prošnjo, da bi na ta ali drug način pomagali, da bi bila vsebina glasila iz številke v številko boljša in zanimivejša. Zavedamo se, da je v glasilu premalo prispevkov iz neposredne proizvodnje in prodaje. V ta namen bo uredništvu dobrodošla vsaka ideja, misel ali prispevek. Gotovo člani uredništva sami ne vemo vsega, kakšne informacije še želite, kaj bi bilo aktualno pisati o našem delu in življenju. Gotovo imate tudi vi polno idej za popestritev našega glasila. V prihodnjem letu računamo na nove sodelavce. Vsem sedanjim sodelavcem pa se iskreno zahvaljujemo in želimo, da še naprej sodelujejo in pripomorejo k boljšemu ustvarjalnemu informiranju delovnega kolektiva.

In še tole!

Ne mislite, da imamo kakšen »recept«, s kakšnega področja naj bodo prispevki. Možnosti imate na pretek: pišete lahko o gospodarjenju, družbenoekonomskih problemih, strokovnih zadevah, zanimivostih, rekreaciji, delu v organih in organizacijah, potovanjih in humorju. Objavili bomo tudi kritične prispevke, če bodo spodbujali k boljšemu delu. Prav pa je, da so tudi taki sestavki podpisani.

UREDNIŠTVO

Drugoligaš ... prvak!

Momčad Kafe Vejin — prvak Zagreba

Skromnom ali simpatičnom svečanošću i službeno je završeno VI prvenstvo Zagreba u malom nogometu na otvorenim terenima čiji je, kao i uvijek do sada, veoma uspješni organizator bilo društvo za sportsku rekreaciju »Partizan Crnomerec« »Alpina Žiri«.

Prvak Zagreba u malom nogometu je dakle momčad Kafe Vejin, a iz I lige u II spadaju četiri posljednje momčadi. Najbolji strijelac I lige je Mihelin (Kafe Vejin) sa 17 zgoditaka, najbolji vratar je Klemar (Grahorova),

nagradu za fair-play dobio je Živadinović (Joka) a za momčad Pastor.

III liga: 1. Alpina Žiri, 2. Marlboro, 3. Franck, 4. Borongaj-sjever, 5. Pepsi, 6. KO Crnomerec, 7. HAVK, 8. Kum, 9. Kustošija, 10. Zaprude, 11. No. 1.

Pokrovitelj Alpina Žiri dodijelijo je prvaku Zagreba prijelazni pehar i 10 pari sportskih papuča. Radna organizacija Badel-Pepsi dodijelila je nagrade u obliku svojih proizvoda najborbenijoj i najsimpatičnijoj momčadi u svakoj ligi.

Dopisujte v Delo-življenje

Samo(o)pravljanje v priredbi

Januar:
Preživeli smo inventurne viške in manjke, si obljubili pečene piške — in pozabili napraviti inventuro v glavah.

Februar:
Pečenji piški je nekdo ukradel peruti — toda za nagrade in praznovanje mora biti — saj smo se vendar cepili — proti gripi.

Marec:
Nov delavski svet — stara politika, ki najde svoj odraz v pošvedranih čevljih... Pazite! Komisija za nov sporazum o delitvi OD zaseda...

April:
Štrajk že kregamo, Jourdana pozabljam, Müllerja plačujemo — ampak, da veste: smo proti birokraciji...

Maj:
Za dopust se pripravljamo temeljito, regres, prikolice — fantje naj gredo na kmečko ohcet, mi pa pripravimo predlog za izredne delovne sobote.

Junij:
Poravnali smo stroške praznovanj in takoj nakupili obveznice federacije. Uvažali bomo tudi igle, če bomo le mogli...

Julij:
Dopust je tu — toda delali bomo, pa čeprav imamo mini kredit od grand hotela, ampak to ni nič, saj bomo podpisali samoupravni sporazum za zobnega zdravnika.

Avgust:
Na nas pritiskajo naj se stabiliziramo — ne damo se! Sprejemamo samoupravne (ne)sporazume, da bo ja obilo sadov za delavsko kontrolo.

September:
S kupci so pa res težave — to nas ne stre, saj imamo novo trafo postajo in streho nad glavo v solidarnostnih stanovanjih.

Oktober:
Komisija za delovne prekrške dela prepočasi, to je najvažnejše; Nekaj velikih pa gre... Pa kaj, mi smo za solidarnost — in gasimo, gasimo.

November:
Dobiček je, dobiček ni, dobiček — ga ni, kdo, koliko? Vesoljni narod alpinski zaseda, vprašanj je več kot odgovorov, razpisna komisija pa dela — dela...

December:
Nov šopek na prsih Alpine. Upamo, da bo cvetel? Toda zalivajmo! Planiramo, planirajmo, da nas ne bi zametlo...

